

Літвак А. В.

здобувач вищої освіти ступеня «магістр»»

Науковий керівник: канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування **Шишпанова Н. О.**

Миколаївський національний аграрний університет

СТРУКТУРА БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

За сучасних умов господарювання під час забезпечення соціально–економічного розвитку адміністративно–територіальних одиниць особлива увага приділяється своєчасності та повноті мобілізації фінансових ресурсів і напрямам витрачання їх у різних ланках фінансової сфери.

Збалансованість доходів і видатків через використання бюджетного механізму є одним із найважливіших критеріїв оцінки ефективності соціально–економічного розвитку держави. Структура бюджетного механізму розкриває підсистеми процесу формування і використання фінансових ресурсів.

Наразі виникає необхідність вдосконалення бюджетного механізму, що забезпечить соціально–економічний розвиток адміністративно–територіальних утворень завдяки належному формуванню та ефективному використанню фінансових ресурсів суб'єктами господарської діяльності.

Значний внесок у розвиток теорії та практики структури бюджетного механізму формування і використання фінансових ресурсів, зробили такі вчені та науковці, як В. В. Зайчикова [1], О. П. Кириленко [2], К. В. Павлюк [3] та ін. Але, не зважаючи на масові дослідження даної теми виникає необхідність науково розкривати окремі аспекти функціонування бюджетного механізму.

Бюджетний механізм є активним елементом державного управління економікою. Істотний вплив на нього справляють завдання, що стоять перед суспільством на певному етапі розвитку. Як зазначає В.В.Зайчикова, на кожному етапі розвитку цивілізованої держави органи державної влади й управління повинні розробити такий бюджетний механізм, який би забезпечив виконання поставлених завдань [3].

На думку О. Н. Кириленка бюджетний механізм – це сукупність способів і форм організації бюджетних відносин, що застосовуються суспільством з метою розв'язання соціально–економічних проблем розвитку країни. Він передбачає застосування спеціальних методів, форм, способів, важелів мобілізації, розподілу та використання бюджетних коштів – інструментів державного регулювання економіки у сфері бюджетних відносин [2].

Структура бюджетного механізму включає п'ять підсистем, які характеризують операції з фінансовими ресурсами [1]:

- перша підсистема включає механізм управління бюджетним процесом та бюджетними відносинами;
- друга – механізм формування фінансових ресурсів;
- третя – механізм розподілу фінансових ресурсів;
- четверта – механізм використання фінансових ресурсів;

– п'ята – механізм контролю та аналізу за використанням фінансових ресурсів.

Механізм формування фінансових ресурсів, тобто друга підсистема структури бюджетного механізму посідає особливе місце, оскільки залежно від того, як спрацьовують його адміністративні та економічні важелі (розробка та аналіз бюджетних запитів; використання системи бюджетних обмежень; проведення бюджетної експертизи; бюджетне нормування; бюджетне стимулювання; бюджетне санкціонування), складаються певні умови для розв'язання актуальних проблем економічного розвитку.

Використання фінансових ресурсів з певною метою в різних формах здійснюються на етапі виконання бюджету (IV підсистема). Механізм використання фінансових ресурсів включає основні адміністративні та економічні важелі (бюджетні призначення, бюджетний розпис доходів та видатків, бюджетний захист, бюджетне нормування) [1].

Бюджетні призначення є відправним пунктом щодо реалізації бюджетної політики на різних рівнях економіки. Виконання бюджетів здійснюється на підставі законодавства та нормативно-правових актів про бюджет на певний бюджетний період і відповідно до розпису доходів і видатків бюджету, що затверджуються фінансовими органами [4].

Отже, структура бюджетного механізму формування і використання фінансових ресурсів включає підсистеми, які мають низку важелів, за допомогою яких держава здійснює розподільчі та перерозподільчі функції, реалізуючи бюджетну політику. Формування та використання фінансових ресурсів як підсистеми бюджетного механізму мають свої особливості, відносну самостійність, але функціонують вони як одне ціле й характеризуються взаємопов'язаним комплексним використанням.

Список використаних джерел:

1. Зайчикова В. В. Механізм управління формуванням та використанням фінансових ресурсів на державному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку / В. В. Зайчикова // Наукові праці НДФІ. – 2014. – №3. – С. 41–52.
2. Кириленко О. П. Доходи державного бюджету: сучасний стан та перспективи / О. П. Кириленко // Ринок цінних паперів України. – 2012. – №5–6. – С. 11–12.
3. Павлюк К. В. Особливості формування місцевих бюджетів України та шляхи зміцнення їх доходної бази / К. В. Павлюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №3. – С. 165–170.
4. Повстяна А. С. Ефективність використання фінансових ресурсів державних органів влади [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66867.doc.htm.